

וקראת לשבת עונג

אלון מרני הפאכר באקדפ ובסולת פלאוו

גליון מס' 667

ברשת בראשית

כ"ז בתשרי התשפ"ג

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לעינן שאול בן סלביה ע"ה | לעינן שלמה יחיאל בן שבע ע"ה | לעינן יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לעינן שמעון בן חביבה ע"ה | לעינן רחל נעמה בת מנורה ע"ה

לע"נ מרן רשכבה"ג שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים זצוק"ל ומרן ראש הישיבה הגאון ר' שלום בן תופחה זצוק"ל

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

בעת ביקורו של מרן בפריז שבצרפת. הביקור תוכנן זמן רב מראש, ובני הקהילה, שציפו לבואו של מרן בכליון עינים, קיבלוהו בכבוד מלכים. נכבדי הקהילה המתינו לו בשדה התעופה, נרגשים ונפעמים, במשלחת כבוד מיוחדת. וילדי הקהילה ניצבו הכן, לבושים חגיגתי, ודגלונים בידיהם. אך לא רק בני הקהילה היהודית המתינו למרן בשדה התעופה. משמר כבוד מיוחד, המורכב מאופנוענים לובשי מדים, וניידות משוריינות, הועמד לכבודו של מרן, על ידי משטרת פריז. בדרת מרן מן המטוס, קיבל המשמר את פניו, בכבוד השמור לראשי ממשלות. השוטרים איבטחו את הביקור בקפידה, וליוו את רכבו של מרן בניידות ובאופנועים, עד לביתו של רב הקהילה, כשהם מפנים את הדרך לפניו, וחוסמים את הכבישים עבור שיירתו. כאשר הגיע הרכב לבית הרב, יצא מרן מן הרכב, וביקש מרבה של הקהילה להזמינו להיכנס. אולם מרן ביקש: "אנא, קרא לכאן את השוטרים ואנשי הביטחון שלייונו לכאן". "לשם מה?" התעניין רבה של הקהילה. "אני רוצה לברך אותם ולהודות להם, על שטרחו למעני!"

"אבל, רבנו, הלא הם גויים. הם לא יודעים מה זה 'מי שבירך'?" ניסה רבה של הקהילה להסביר.

"בכל זאת, קרא להם!" הורה מרן. עשה רבה של הקהילה כפי שנתבקש, ואנשי הביטחון נקראו להתאסף ליד רכבו של מרן. מרן נתן בהם את עיניו הטובות, ובירך אותם בחום מקירות ליבו, במשך דקות ארוכות. השוטרים הקשוחים, עטויי הקסדות ולבושי האפודים, עמדו והאזינו בקשב. הם לא כל כך הבינו את שפת הקודש, שבפיו של הרב, אבל ליבותיהם הרגישו את החום הממיס שקרן ממרן. דמעות סוררות נקו בזוויות עיניהם...

המעמד המורגש הסתיים, אך הסיפור תם ולא נשלם. הפרק האחרון באותו סיפור התרחש תקופה מסוימת לאחר שמרן שב ארצה, כאשר רבה של הקהילה הזדמן אל ארמונו של נשיא צרפת, ז'אק שיראק. מה מאוד הופתע כאשר הנשיא פנה אליו ושאל: "מה שלומו של הרב עובדיה יוסף מישראל?"

רב הקהילה הרים את גבותיו בתמיהה. "שלומו טוב, ברוך ה'" דיווח לנשיא, "אבל מדוע בכך מתעניין הנשיא?" שאל בנימוס. וכך סיפר לו הנשיא הצרפתי, בלא מעט התרגשות: "דע לך, כי קיבלתי מכתב מרגש מאוד, מאנשי המשטרה הצרפתית. הם כתבו לי, כי ה'אפיפיור' של היהודים, הינו אדם מיוחד במינו, בעל לב רחמן ורגיש מאין כמוהו. והוא חולק כבוד עצום לכל נברא, ומכיר טובה לכל אחד..."

רבה של הקהילה הוצמט למקומו. לפתע הבין, כי עיניו הקדושות של מרן צפו את קידוש ה' העצום שייגרם כתוצאה מאותו "מי שבירך".

לא זו בלבד. במשך התקופה שלאחר מכן, אישר הנשיא הצרפתי את כל בקשותיהם של בני הקהילה היהודית, מעל ומעבר לכל הציפיות. והכל, בזכות אותו "מי שבירך"...

בפתח הגליון

ברכה"ג אלון מאיר ואלק שלום"א

בראשית - בקול רם אברך שם יה תמיד

החיד"א מביא שהמילה "בראשית" מצביעה על החיוב לברך בקול רם: בראשית - בקול רם אברך שם יה תמיד. ובהקשר לכך סיפר החיד"א, שבירושלים הכתירו פעם יהודי מסויים בתואר 'קדוש' וזאת מסיבה אחת ויחידה, שגם בהיותו חלוש התאמץ ללכת לבית המדרש כדי לענות אמן על הברכות.

ובהקשר לכך מסופר על ר' זושא מאניפולי, שהיה לו מנהג קבוע, שבתום תפילת שחרית שלו, היה דופק על זוגית בית מדרשו ואומר 'רבנו של עולם הגיעה השעה לאכול, אנא השבע את נפשי וספק את מזוני'. השמש המסור שלו, עמד פעם ליד החלון ושמע את תפילתו של הרבי ומאז נהג מדי בוקר להכניס דרך החלון מגש ועליו ארוחה דשניה. ר' זושא היה נוטל את המגש, והיה בטוח שהמזון נשלח לו באופן ישיר מידיו של הקב"ה, הן את העולם כולו בטובו. ויהי היום, וליד בית המדרש חלף עובר אורח וכראותו את אשר נעשה החליט להעמיד את הנושא במבחן. הוא תיכנן לסלק למחרת את המשמש מחלון בית המדרש, ואז ידפוק ר' זושא על החלון ונראה מי יכניס לו את האוכל...

וכך עשה. למחרת שידל את השמש ללכת למקום פלוני, ולא עמד איש ליד החלון. ר' זושא מסיים את התפילה, דופק כמנהגו על החלון, ובדיוק באותו רגע... נכנס מאן דהוא - והפעם דרך הדלת הראשית - ובידו מגש עם דברי מזון והניחם לפני הרבי.

המתין מיודענו מחוץ לבית המדרש, כדי לדעת מי הוא זה ואי זה הוא, השניים, השליח שהביא את האוכל והרבי, שהו זמן מה בבית המדרש, וכשפנה האורח לצאת, שאלו למי אתה ואנה תלך, וכיצד נקלעת למקום. הלה החל לספר את שאירע עימו אתמול בגשר שעל הנהר הסמוך. על גשר זה שהיה צר מאוד יכול היה לעבור רק אדם אחד, "ובאותו בוקר החילוני לחצות את הנהר ולפתע ראיתי יהודי מגיע מולי", סיפר.

פחו עלי יצרי והחלטתי לדחפו למים שלא היו עמוקים מדי, וכך עשיתי, למחרת התברר לי שהיהודי שדחפתי למים לא היה אחר מאשר הרבי ר' זושא. הזדעזעתי מאד וידעתי שעלי לבקש ממנו מחילה רבתי, לכן חשבתי שכדאי שאגיש לו בבוקר דברי מאכל ומזון, ואז - כטוב ליבו - בוודאי יאבה סלוח לי. וכך עשיתי. הכנתי דברי מאכל טעימים, העמסתי אותם על מגש מכובד, והמתנתי עד שהרבי יסיים את תפילתו ואז הגשתי לפניו את האוכל, והוא כמוכן סלח לי על פשעי... הרבה שלוחים לו למקום לספק את מזוניה של כל בריה ובריה שברא בעולמו. הלך המאלף מסיפור זה, המובא במקורות, הוא שכל האמצעים שבאמצעותם אנחנו מקבלים את מזוננו, הם רק שלוחים, אבל האדון האמיתי, שהוא בעל האוצרות, הן ומפרנס אותנו בכל עת ובכל שעה, הוא הקדוש ברוך הוא, ואליו צריך לשאת את עינינו בבואנו לבקש ולהודות על המזון. לאחרונה יש חיזוק רב בענייני הברכות בציבור כולו. יש המדפיסים את ברכת 'אשר יצרי' בפורמטים שונים ומבקשים לחזק בכך את הקהל בברכה זו, ויש שקיבלו על עצמם להתחזק בברכות אחרות.

בשורות אלו באנו לעורר על ברכת המזון, שהרי אין לך דבר יותר "הגיוני" מאשר ברכה זו. וכי יעלה על הדעת, שכאשר יתארך אדם אצל חבריו וזה יגיש לפניו סעודות כיד המלך, היצא האורח מהבית בלי לומר תודה ?? הרי אם יקרה דבר כזה, ייחשב האורח כבן בלי דעת. והנה אנחנו מתארחים שלוש פעמים ביום על שלחנו של הקב"ה, היתכן שלא נאמר לו תודה רבה במאור פנים!! היתכן כדבר הזה?? אנשים רגילים לשבח בכל לשון של שבח את מפעלי הכנסת האורחים הקיימים בציבור החרדי, בהם מקבלים מאות איש, עניים ונזקקים, סעודות חמות ומזינות, חינם אין כסף. אכן, מפעלי חסד אדירים.

אבל אסור לשכוח שמפעל הכנסת האורחים של רוענו אבינו מתפרס על כל העולם כולו, ומדובר במפעל עם סניפים ושלוחות בכל העולם המספק מיליארדים של מנות אוכל מכל הסוגים, שלוש פעמים ביום...

על כן, כשסיימנו לאכול והננו אווזים בידינו את הברכון, נעצור לרגע את מירוץ החיים ונחשוב שברכה זו היא בעצם אמירת תודה למי שנתן לנו את הלחם ואת המרק, את הפירות ואת העוגות. את הכל. תודה, תודה רבה. פשוט כך. על כן, מחובתינו לברך ברכה זו בכונה עמוקה ובשמחה.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"בראשית ברא אלוקים"

הקב"ה "אסתכל באורייתא וברא עלמא" (זהר תרומה דף קסא ע"ב) – תחילה ברא ה' יתברך את התורה הקדושה, וכל מה שנוצר בעולם הוא מחמת הכתוב בה.

רגיל היה אור העולם אדונינו הגר"א מוילנא ז"ל לומר, שאם יש משהו שאינו כתוב בתורה, סימן שבאמת אין דבר כזה... "הַפֶּךְ בָּהּ וְהַפֶּךְ בָּהּ, דְּכֵלְאֵא בָּהּ" (אבות ה, כא).

רבינו ה'אור החיים' הקדוש, בדבריו על פסוק זה, מנפץ את כל 'תורת' הכפירה, וזה לשונו: "את השמים ואת הארץ" – דקדק לומר שני 'אתין', לרבות כל הנמצא בעולם".

לכאורה היה צריך לומר "בראשית ברא אלוקים שמים וארץ". מדוע נוספה פעמיים המילה 'את'?

אלא – אומר ה'אור החיים' הקדוש – "את" באה לרבות, כמובא בגמרא (פסחים כב ע"ב). ה'את' באה להודיע: אל תטעה לחשוב שרק מה שאתה רואה בעינייך זו הבריאה. בשעה שאתה מסתכל על השמים אתה יודע מה הם מכילים? עולמות עצומים לאין ספור, ואת כל הבריאה כולה של השמים ברא הוא יתברך שמו.

"ואת הארץ" – מעבר לאדמה שאותה אנו רואים לכל מלוא האופק, הקב"ה ברא דברים שונים שנועדו לשמש את הברואים. חלקם טמונים במעמקי האדמה או במים, ובמהלך השנים התגלו באופנים מכוונים או באקראי, ועוד היד נטויה.

כל זה כלול במילה 'את' של "ואת הארץ", הבאה לרבות את כל הדברים החומריים הקיימים בבריאה.

"ואת השמים" – ה'את' בא לרבות את כל הדברים הרוחניים שהקב"ה ברא בשמי השמים, הבריאה הרוחנית, שצריך להתעמק ולהתבונן בה, הכל בכל מכל כל ברא הקב"ה.

לא יתכן שיאמר אדם חס וחלילה שיש בריאה שה' יתברך לא ברא אותה, ולא עוד אלא שהכל עשה האלוקים בששת ימי בראשית. אלא שישנם דברים גלויים וישנם דברים שאינם גלויים, אותם ניתן לגלות לאחר עמל, כגון הזהב והיהלומים, מרבצים של נחושת ואבץ, ועוד חומרים שונים.

בכל מה שהאדם עושה ומייצר, הוא משתמש בחומרים הנפלאים הקיימים בבריאה, ועל ידי טכניקות שונות הוא מכין מהם חומרים חדשים. אבל אפילו הפרופסור הגדול ביותר לזואולוגיה לא הצליח לייצר יתוש קטן, רק הקב"ה בורא הכל!

וזאת עלינו לזכור ולהאמין תמיד, שכל הבריאה של הקב"ה היא, ובלמוד פסוקי מעשה בראשית נוכל לחזק בעצמנו את עיקר האמונה החשוב: "אני מאמין... שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים".

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"בראשית ברא אלוקים..." (א, א).

מבאר רבינו יעקב בן אשר, בעל ה"טורים": סופי התיבות במילים: "ברא אלוקים את", אשר בתחילת פרשת הבריאה, מצטרפות למילה "אמת".

וכן מסתיימת פרשת הבריאה במילים: "אשר ברא אלוקים לעשות", אשר גם סופי התיבות במילים אלה, מצטרפות למילה "אמת". דבר זה בא ללמדנו, כי מדת האמת קיימת בכל מעשי בראשית, ובלי האמת אין העולם מתקיים. בידוע – אמר הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסחה – כי כל מחבר ספר, נוהג לרמוז את שמו בתחילת ספרו. משום כך קבע הקב"ה את חותמו בתחילת ספרו. כי "בראשית ברא אלוקים", סופי תיבות "אמת", וחותמו של הקב"ה – "אמת".

"ויברך אלוקים את יום השביעי" (ג, ב).

מסופר במדרש, כי פעם אחת יצא הקיסר של רומי לטייל ברחובותיה של רומי. במהלך טיולו הגיע ונכנס לרחוב היהודים.

אותו יום – שבת היה, ובאפו עלו ריחות ערבים של תבשילי השבת. התענג הקיסר על הריחות הנפלאים. קרא לרבי יהושע בן חנניה, ושאל: "אמור נא לי רבי יהושע, מדוע ריחות תבשילי היהודים הינם כה ערבים, ואני מעולם לא הרחתי ריח כה ערב?" ענה לו רבי יהושע: "תבלין אחד יש ליהודים, ושבת שמו, והוא הגורם לטעם ולריח המיוחדים".

בבקשה ממך – אמר הקיסר – תן לי מעט מאותו תבלין. רק למי ששמר את השבת מועיל אותו תבלין – ענה רבי יהושע – ומי שאינו שומרה, אין מועיל לו כלל.

"ועפר תאכל ימי חיך" (ג, ד).

לכאורה קשה, מהי הקללה שנתקלל הנחש בכך, והרי אם עפר הוא מזוננו – נמצא מזוננו מצוי לו בשפע ובלא כל טורח?

מבאר זאת המדרש רבה על פי משל: מלך אחד היה לו בן, והיה אביו מספק לו כל צרכיו, ולא מנע ממנו דבר. כל שהיה הבן צריך בקש מאביו, ואביו, באהבתו את בנו, נתן לו את כל מבוקשו. לימים אירע, והבן סר מדרך הישרה והיה חוטא. כעס עליו אביו כעס גדול, הוכיחו בדברים – אולם ללא הועיל. קרא המלך לאחד משריו המקורבים, ואמר לו: תן לבני כל מחסורו, ביד רחבה. השתומם השר מאד על דברי המלך ושאל: אדוני המלך, מדוע אתה נותן לו כל צרכיו, והרי אין הוא הולך בדרך ישרה?

אינך מבין את כוונתי – ענה המלך – כל זמן שבני הלך בדרך טובה, רצייתי לראותו תמיד, משום כך, בכל פעם שהיה צריך דבר מה, היה בא לי, ואני שמחתי לפגשו ולמלא את כל בקשותיו. אולם עכשיו, כאשר סר מן הדרך הישרה, אין אני חפץ לראותו כלל! ברצוני שתתן לו אתה את כל צרכיו, כדי שלא יבוא כלל לארמוני.

כן הוא גם הנמשל, אחרי שהנחש הסית את חוה לאכול מעץ הדעת, וגרם חטא כה גדול, אמר לו הקב"ה: "ועפר תאכל כל ימי חיך", הרי צרכיך מסופקים בכל מקום שתפנה, ואין לך לפנות עוד אלי בתפילה, הסתלק נא מעלי..."

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א
מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

זמן שמחתנו (ב)

נסה בע"ה לגעת במספר נקודות מרכזיות בהן טמון

המפתח למידת השמחה. לבטוח ולשמוח! הנקודה הראשונה היא מידת הביטחון, ככל שהאדם סמוך ובטוח שהוא בידי של הקב"ה שאוהבו יותר ממה שהוא עצמו אוהב את עצמו, אוהבו ללא תנאי, בכל מצב שיהיה, בשל כך הוא בוודאי מנהל הכל על הצד היותר טוב לטובתו! ההפנמה והחיים בידיעה זו מביאים לשמחה ושלווה, ומקרא מלא הוא: 'כי בו ישמח ליבנו כי בשם קדשו בטחנו', למה אנו שמחים? כי אנו בוטחים! קצר וקולע... ומי שיתבונן בספר נעים זמירות ישראל ימצא בוודאי עוד הרבה פסוקים המקשרים בין מידת השמחה למידת הביטחון. ברור שכדי להגיע למידת הביטחון צריך לעמול הרבה, להסיר מניעות רבות הבאות מצד החומר והגוף המסתירים את האור והאמת שהכל הכל בידיים של הקב"ה, אך זהו המתכון לשמחה אמיתית. נשים לב לעובדה שתינוק תמיד שרוי בשמחה, וכבר המליצו צדיקים שזהו אחד מהדברים שצריך ללמוד מתינוק, כשנתבונן נראה ששורש השמחה אצל התינוק נובע מהיותו סמוך ובטוח על הוריו, 'כגמול עלי